

ROLUL STATULUI ÎN IMPLEMENTAREA POLITICILOR PRIVIND ÎNTOARCEREA MIGRANȚILOR ROMÂNI

1. Prezentarea proiectului de cercetare

Prezentul proiect de cercetare își propune să analizeze, pe de o parte, legislația din România aplicabilă în domeniul diaspora, cu privire la drepturile și obligațiile de natură economică ale migranților, iar pe de altă parte, politicile publice implementate de către stat în sprijinirea românilor care se întorc în țară.

În ceea ce privește cel dintâi aspect menționat, lucrarea de față va consta într-o analiză a normelor aplicabile în materie, pornind de la dispozițiile europene, și continuând cu cele de la nivel național, pentru a observa, în concret, dacă dreptul aplicabil diasporei, la nivel național, se aliniaza cerințelor Uniunii Europene, în mod direct, în sectoarele în care legislația Uniunii stabilește principii, reguli ori proceduri comune.

Întrucât prezentul studiu își propune să urmărească fenomenul diaspora la nivelul României, ca stat de drept, câteva precizări prealabile se impun a fi necesare.

Așadar, în ceea ce privește diaspora, se va face trimitere la acest fenomen ca reprezentând „rezultatul migrației masive petrecute după căderea comunismului, fie că ne raportăm la migrația forței de muncă necalificate, (...), fie la migrația forței de muncă profesionale” (Ciocea și Cârlan, 2012), iar în ceea ce privește statul de drept, conceptul va fi utilizat astfel cum este reglementat în art. 28 din Constituția Republicii Federale Germane, art. 11 al Constituției spaniole, art. 1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, art. 1 alin. (3) al Constituției României, ca reprezentând acea structură în care statul și dreptul se află într-un raport de complementaritate. Prin urmare statul nu poate să existe în afara dreptului, întrucât nimic nu poate să existe dincolo de stat și nimeni nu este deasupra legii. Statul trebuie să se supună propriilor sale reguli, el fiind cel care se autolimitează (Gheorghe, 2007).

Precizările anterioare, se dovedesc a fi relevante, prentu că fenomenul migrației a luat amploare odată cu reglementarea la nivel european, cât și la nivel național, a libertății de mișcare.

În statul de drept din zilele noastre, migrația- proces de schimbare socială, devine una dintre cele mai importante strategii ocupaționale și de viață, adoptată, în special, de către tineri (Stoicovici, 2012). Acest proces continuu consemnează tot mai mulți români care pleacă din România sau tot mai mulți străini care vin aici. Raportat la faptul că migrația românească este una dintre principalele migrații dinspre estul și vestul continentului, fiind foarte dinamică, se impune o analiză diferențiată *vis a vis* de aceasta, totodată, și foarte complexă (Horváth, 2009).

Întrucât emigranții și descendenții săi, continuă să fie actori politici și economici relevanți în țările de origine (Lafleur, 2012), în ciuda faptului că aceștia nu mai locuiesc pe teritoriul acestora (au dreptul la vot, plătesc/ar trebui să plătească contribuții) apreciem ca fiind relevantă cunoașterea reglementărilor naționale aplicabile diasporei, o scurtă analiză a acestora urmând a fi redată în cuprinsul lucrării de cercetare.

În această ordine de idei, suntem de părere că este esențial rolul statului, prin autoritățile sale, în conturarea unei legislații coerente și transparente care să aducă la

cunoștința migrantului care sunt drepturile și obligațiile sale, care sunt instituțiile la care se poate adresa în caz de nevoie, precum, și în contuarea unor politici publice pentru aceia dintre românii care se întorc în statul de origine, cu dorința de a se readapta pe piața forței de muncă.

Față de împrejurarea că într-un singur demers de cercetare este dacă nu imposibil, aproape imposibil, să surprindem o analiză a tuturor reglementărilor privind drepturile și obligațiile diasporei, ne vom opri asupra analizei acelor drepturi de natură economică, precum și a obligațiilor corelative acestora.

Literatura de specialitate recentă este destul de vagă, în ceea ce privește captarea relațiilor dintre stat și cetățeanul migrant (Lafleur, 2012), astfel că în acest demers de cercetare vom încerca să ne axăm pe observarea politicilor implementate de către stat, prin instituțiile și autoritățile sale, în scopul sprijinirii migranților care aleg să se întoarcă în România.

Lucrarea se concentrează, în principal, pe acele politici cu rol de îndrumare a celor care revin în țară, cu privire la modalitatea de a face față problemelor economice pe care le-ar putea întâmpina ca urmare a faptului că nu își găsesc un loc de muncă din diverse motive, cum ar fi, spre exemplu, acela că nu le sunt recunoscute studiile efectuate ori calificările obținute.

Față de cele arătate mai sus, referitor la faptul că emigranții sunt actori politici și economici relevanți în țările de origine și raportându-ne la definiția regăsită în literatură, potrivit căreia dreptul de a migra presupune posibilitatea unei persoane de a trece frontierele unui stat și de a rămâne acolo cât timp alege. (Fine și Ypi, 2016), opinie la care, de asemenea, ne raliem, vom investiga, printr-o analiză interdisciplinară, dacă există politici publice cu rol de sprijin în readaptarea pe piața forței de muncă a acestora.

2. Obiectivele proiectului de cercetare

- (1) Analizarea și sistematizarea reglementărilor, aplicabile la nivel european, cât și la nivel național, privind drepturile și obligațiile de natură economică ale migranților români
- (2) Cercetarea politicilor dezvoltate în contextul statului de drept românesc, privind reintegrarea românilor care se întorc în țară

În principal, obiectivele proiectului de cercetare se vor axa pe:

În subsidiar, proiectul își propune să investigheze mecanismele și instrumentele aflate la îndemâna românilor din afara țării/care revin țară, prejudiciați, moral ori pecuniar, de către stat prin actele și faptele autorităților publice ori a funcționarilor aflați în slujba cetățeanului.

3. Metodologia cercetării

În scopul realizării obiectivelor, vom face o analiză interdisciplinară, raportându-ne la științele politice, științele sociale, științele administrative, precum și la științele juridice (mai cu seamă în vederea realizării celui de-al doilea obiectiv).

O dimensiune importantă a cercetării prezentei teme constă în faptul că referitor la analiza reglementărilor privind drepturile și obligațiile, de natură economică, aplicabile românilor din afara țării, acestea vor fi comparate cu reglementările, în materie, din dreptul italian - am ales să efectuăm această analiză comparativă, întrucât România și Italia sunt state de drept, cu un regim juridic similar în materia dreptului financiar și fiscal, urmând a observa dacă practica în domeniu este sau nu similară.

Prezenta lucrare are în vedere metode de cercetare calitativă.

- analiză documentară, bazată pe studierea politicilor publice, a legislației, a unor documente administrative, precum statistici, ce permit o vedere clară și o înțelegere rapidă a tematicii legată de diaspora;
- analiză comparativă efectuată la nivelul reglementărilor și jurisprudenței, astfel cum am arătat mai sus;
- interviu - scopul interviului va consta în culegerea unor informații privind elementele avute în vedere de către legiuitor, la momentul redactării unui act normativ ce vizează drepturile economice ale românilor din diaspora, precum și informații avute în vedere de către cei care au contribui la conturarea politicilor privind reintegrarea românilor din diaspora.

Interviul va fi aplicat în măsura în care vom aprecia că, în urma analizei propuse în cadrul prezentei cercetări, normele juridice în materia drepturilor românilor din afara țării, precum și politicile conturate până la acest moment, nu acoperă problematica reintegrării pe piața forței de muncă a acestora.

Astfel, nu ne vom folosi de un număr mare de cazuri, cum se întâmplă în cercetările de tip cantitativ, însă vom încerca să obținem răspunsuri cât mai bogate de la fiecare subiect. Modul de interviu va fi bazat pe întrebări preponderent deschise, nedirecționate, asigurând persoana interviuată de confidențialitatea și anonimitatea răspunsurilor.

Interviul va fi unul de tip semi-structurat, bazându-se pe un ghid ce va cuprinde întrebările cele mai importante (Șandor, 2013), precum și câteva posibilități de continuare, în funcție de răspunsul interviuului.

La acest moment nu putem aprecia numărul de interviuri care vor fi aplicate, întrucât potrivit cercetătorilor va trebui să ne alegem atâtea cazuri de câte avem nevoie pentru a ne atinge obiectivul. „Dacă, după 5 (cinci) cazuri reușim să descriem, să evaluăm sau să explicăm fenomenul care ne interesează, putem să ne oprim, dacă suntem convinși că noi cazuri nu ne-ar putea aduce informații noi” (Șandor, 2013).

4. Bibliografie

- Balabanova, Ekaterina & Balch, Alex (2010). „Sending and receiving: The ethical framing of intra-EU migration in the European press”, *European Journal of Communication*, 25.
- Ciocea, Mălina & Cârlan, Alexandru (2012). Debating Migration as a Public problem: Diasporic Stances in Media Discourse. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, (27), 181-201.
- Elliot, Emory & Payne, Jasmine & Ploesch, Patricia (2007). Global Migration, Social Change and Cultural Transformation, (1), 37-59.
- Fine, Sarah & Ypi, Lea (2016). Migration in Political Theory. The Ethics Movement and Membership., OXFORD University Press, (2), 12.
- Georgiou, Myria (2006). Diaspora, identity and the media: diasporic transnationalism and mediated spatialities. Hampton Press, Cresskill, N.J., United States.
- Lafleur, Jean-Michel, (2012). Transnational Politics and the State. The External Voting Rights of Diasporas, (1), 1-2.
- Marinescu, Valentina (2011). Analiza comparativă a prezentării în ziarele centrale naționale a fenomenului migrației forței de muncă românești în Uniunea Europeană, Raport de cercetare, Grant CNCSIS PN II IDEI ID 1113, 2009–2011 „Fenomenul migrației forței de muncă și formarea publicului diasporic: impactul asupra spațiului public și practicilor instituționale”.
- Robins, Kevin & Aksoy, Asu (2015). Transnationalism, Migration and Challenge to Europe. The enlargement of meaning, (1), 1-24.
- Șandor, Sorin Dan (2013). Metode și tehnici de cercetare în științele sociale, Suport de curs pentru studenții Facultății de Administrație Publică, din cadrul Universității Babeș-Bolyai, <https://docplayer.net/21004557-Metode-si-tehnici-de-cercetare-in-stiintele-sociale-sorin-dan-sandor.html>, accesat la 12.01.2019.
- Thévenot, Laurent (2006). L’Action au pluriel: sociologie des régimes d’engagement, Paris La Découverte .